

Tillsynsplan för tillståndsenheten i Malmö stad 2020

avseende tillståndsgivning och tillsyn av serveringstillstånd och försäljningstillstånd för tobak, försäljning och tillsyn av elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare och folköl

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen

Upprättad	
Datum:	2020-02-12
Version:	1.0
Ansvarig:	Kajsa Gustafsson
Förvaltning:	Arbetsmarknads- och socialförvaltningen
Enhet:	Tillståndsenheten

Bakgrund

Tillståndsenheten handlägger ansökningar om alkoholserveringstillstånd, utövar tillsyn över serveringsställen med serveringstillstånd och handlägger åtgärdsärenden enligt alkohollagen. Tillståndsenheten handlägger även ansökningar gällande försäljningstillstånd för detalj-, parti- och distanshandel med tobak enligt lagen om tobak och liknande produkter som trädde i kraft den 1 juli 2019. Tillståndsenheten utövar tillsyn över tobaksförsäljningen och handlägger åtgärdsärenden vid uppmärksammade brister. Därutöver ansvarar tillståndsenheten för tillsyn av försäljning av elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare och handlägger åtgärdsärenden vid brister i försäljning av elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare, även det reglerat i lagen om tobak och liknande produkter, förkortad LTLP. Tillståndsenheten utövar tillsyn över servering och försäljning av folköl enligt reglerna i alkohollagen.

Av 9 kap. 2 § alkohollagen framgår att kommunen och Polismyndigheten har tillsyn över efterlevnaden av de bestämmelser som gäller för servering av alkoholdrycker och detaljhandel med folköl. Kommunen ska enligt samma paragraf upprätta en tillsynsplan som ska inges till länsstyrelsen. Enligt 7 kap. 3 och 4 §§ lagen om tobak och liknande produkter ska kommunen utöva tillsyn enligt lagen och anslutande föreskrifter, dvs. över försäljning av tobak och elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare. En tillsynsplan anses väsentligt strukturera och underlätta tillsynsarbetet och öka förutsättningarna att nå god effekt av arbetet. Malmö stads tillsynsplan antas av arbetsmarknads- och socialnämnden. Tillsynsplanen för 2020 tar sin utgångspunkt i 2020 års mål för arbetsmarknads- och socialnämnden, antagna den 30 januari 2020, med fokus på målområdet trygghet och delaktighet som bygger på kommunfullmäktiges mål att Malmö stad ska verka för att öka tryggheten bland malmöborna och för att brottsligheten ska minska. Tillståndsenhetens övergripande mål är att genom inre, yttre och förebyggande tillsyn samt genom utbildning, information och samverkan med andra myndigheter skapa ett tryggare Malmö. Mer konkret görs det genom att fatta beslut om avslag på ansökan om tillstånd eller återkalla tillstånd gällande oseriösa näringsidkare, t.ex. på grund av att brottslig verksamhet pågått i butiken eller restaurangen. Vidare genom att utöva inre tillsyn och kontrollera den personliga vandeln och ekonomin hos tillståndshavare. Tillståndsenheten deltar också aktivt på både serveringstillståndssidan och tobakssidan i det operativa arbetet inom ramen för Tryggare Malmö.

I Malmö kommun fanns vid årsskiftet 2019/2020 448 serveringsställen med stadigvarande serveringstillstånd, varav tre avsåg gemensamma tillstånd. Den 1 juli 2019 trädde lagen om tobak och liknande produkter i kraft och en tillståndsplikt för försäljning av tobak infördes. För att beviljas tillstånd ska sökanden uppfylla ett krav på personlig och ekonomisk lämplighet, precis på samma sätt som gäller vid beviljande av serveringstillstånd. Hittills har 362 ansökningar inkommit till kommunen vilka för närvarande behandlas. För försäljning av elektroniska cigaretter infördes ingen tillståndsplikt. Totalt finns 62 anmälda försäljningsställen för elektroniska cigaretter och 195 anmälda försäljningsställen för servering och/eller försäljning av folköl. Tillståndsenheten utövar tillsyn över försäljningsställena, men försäljningen föregås inte av någon provning.

Tillsyn av serveringsställen med serveringstillstånd

Allmänt

Alkohollagen är en social skyddslag som syftar till att begränsa alkoholens skadeverkningar. Av alkohollagen framgår att alkoholservering ska ske på ett ansvarsfullt sätt. Försäljning och servering av alkoholdrycker får endast ske i sådan omfattning och i sådana former att skador och brister i ordning och nykterhet på serveringsstället inte uppstår. Arbetet vid tillståndsenheten bedrivs utifrån metoden ”Ansvarsfull alkoholservering”. Metoden innefattar utbildning av restaurangpersonal, samverkan mellan myndigheter och restaurangbransch och en effektiv tillsyn.

Barnkonsekvensanalys

Tillsyn över servering av alkoholdrycker bidrar till att begränsa tillgängligheten. Ett effektivt utfört tillsynsarbete av kommunen tar, förutom att skydda folkhälsan, tillvara barns och ungas rättigheter med hänsyn taget till vad som är bäst för barnen.

Förebyggande tillsyn

Den förebyggande tillsynen innefattar samverkan och dialog med branschen, utbildning och information – samtliga centrala delar i strävan att bidra till att alkoholservering sker under ansvarsfulla former.

Utbildning

Tillståndsenheten erbjuder tillståndshavare och serveringspersonal kostnadsfri utbildning i ansvarsfull alkoholservering genom utbildningarna ”Alkohol på krogen” och ”Narkotika på krogen”. Beviljande av senare serveringstid än klockan 01.00 är, enligt Malmö stads riktlinjer för alkoholserveringstillstånd, förenat med villkor om att samtlig serveringspersonal som inte endast tillfälligt arbetar på serveringsstället ska genomgå utbildningen ”Alkohol på krogen” eller motsvarande. Beviljande av senare serveringstid än klockan 01.00 är förenat med villkor om att samtlig serveringspersonal som inte endast tillfälligt arbetar på serveringsstället bör genomgå utbildningen ”Narkotika på krogen” eller motsvarande. Under 2019 erbjöd tillståndsenheten en utbildning om alkohollagen på engelska, vilken var mycket uppskattad. En utbildning på engelska kommer därför att hållas även våren 2020.

Information, dialog och samverkan

Befintliga och blivande tillståndshavare ska på ett lättillgängligt sätt få god service och information. Information kan inhämtas per telefon, på tillståndsenhetens webbplats och genom spontana eller inbokade besök på tillståndsenheten. Sedan 2015 har alla tillståndshavare och sökanden möjlighet att hantera det mesta vad avser serveringstillståndet digitalt genom tillståndsenhetens e-tjänster. Tillståndsenheten erbjuder samtliga nya tillståndshavare ett informationsbesök för att informera om alkohollagens krav och om hur tillståndsenheten arbetar med tillsyn. Tillståndsenheten ingår sedan 2016 i ett krognätverk tillsammans med näringslivskontoret, Polismyndigheten och med representanter från bransch och branschorganisation.

Inre tillsyn

I det inre tillsynsarbetet ingår att hantera underrättelser från Polismyndigheten, Skatteverket och andra myndigheter om tillståndshavande bolag, om personer

med betydande inflytande i dessa och om serveringsställena i sig. Därutöver inhämtar tillståndsenheten löpande information från ett kreditupplysningsföretag och hanterar tips från allmänheten inom ramen för det inre tillsynsarbetet. Tillståndsenheten prövar genom remissförfarande samtliga tillståndshavares ekonomiska och personliga lämplighet varje år. Om det finns anledning att anta att brister föreligger öppnas ett tillsynsärende. Ett tillsynsärende kan avslutas utan åtgärd, genom att meddela en erinran eller varning eller genom att återkalla serveringstillståndet, om bristerna är upprepade eller omfattande. 2019 öppnades totalt 154 tillsynsärenden på grund av brister uppmärksammade vid yttre och inre tillsyn. Vart och ett av tillsynsärendena följs upp genom uppföljande tillsynsbesök och genom uppföljande inre tillsyn, dvs. kontroll görs att brister åtgärdats och att de inte upprepas.

Yttre tillsyn

Den yttre tillsynen delas upp i rutintillsyn, uppföljande tillsyn (efter uppmärksammanad brist), riktad tillsyn (t.ex. med ett särskilt tema), påkallad tillsyn (efter information från andra myndigheter, tips från allmänheten eller information via sociala medier) och samordnad tillsyn. Hur många rutintillsynsbesök som per år genomförs på ett visst serveringsställe regleras av en vid varje årsskifte upprättad frekvenslista. 2020 års frekvenslista upprättades den 30 januari 2020. Frekvenslistan tar sin utgångspunkt i ett antal parametrar; serveringsställets belägenhet, serveringstid och typ av verksamhet (restaurang, pub eller nattklubb). 2020 kommer tillståndsenheten att satsa extra på samordnad tillsyn, både inom ramen för Tryggare Malmö och genom intensifierad tillsyn tillsammans med andra myndigheter. Samordnad tillsyn genomförs både spontant och genom årlig planering. Den planerade samordnade tillsynen genomförs i samarbete med Polismyndigheten och Skatteverket. Inte sällan deltar även Räddningstjänsten Syd och miljöförvaltningen (avdelningen för livsmedelskontroll och enheten för bostadstillsyn) och i vissa fall andra myndigheter såsom Tullverket, Arbetsförmedlingen och Arbetsmiljöverket. Tillsyn genomförs även gemensamt med enbart Skatteverket eller någon av de andra myndigheterna. 2020 kommer tillståndsenheten medverka vid tillsyn inom ramen för ett nationellt projekt avseende osund konkurrens med fokusområde arbetskraft. Flera myndigheter ingår i projektet, däribland Jämställdhetsmyndigheten, Polismyndigheten, Arbetsmiljöverket, Ekobrottsmyndigheten, Migrationsverket och Arbetsförmedlingen. Särskilt utmanande i det samordnade tillsynsarbetet är att tillsynen är väldigt beroende av Polismyndighetens resurser och möjlighet till deltagande, vilket varierar över tid.

Aktuell situation

Vid årsskiftet 2019/2020 fanns 448 serveringstillstånd i Malmö, varav tre avsåg serveringstillstånd gällande gemensam serveringsyta. Det innebär att antalet serveringstillstånd för första gången sedan årsskiftet 2010/2011 minskat. Antalet serveringsställen har minskat med fem serveringsställen sedan föregående årsskifte. De senaste åren kan ändå konstateras att antalet tillstånd ökat markant, vid årsskiftet 2010/2011 fanns 367 serveringstillstånd. Under 2019 beviljades 53 stadigvarande serveringstillstånd, varav 20 avsåg nyetableringar. Serveringstiderna för de stadigvarande serveringstillstånden fördelade sig vid årsskiftet 2019/2020 enligt nedanstående tabell.

Serveringstid	Antal
Fram till 01.00	372
02.00	30
03.00	36
04.00	6
05.00	4

Antalet tillstånd med serveringstid till klockan 02.00 och 03.00 har ökat sedan föregående årsskifte och antalet tillstånd med serveringstid till klockan 01.00 minskat i motsvarande omfattning. Övriga siffror är i allt väsentligt de samma.

Resultat tillsyn serveringstillstånd 2019

Mål enligt tillsynsplan 2019	Måluppfyllelse	Kommentar
Under 2019 ska minst ett tillsynsbesök genomföras på varje serveringsställe som vid årets start innehar serveringstillstånd.	Hög måluppfyllelse. Av de 450 restauranger som vid årets start innehade serveringstillstånd var det endast ett som inte fick något tillsynsbesök.	Det enda serveringsställe som inte fick ett tillsynsbesök har begränsade öppettider pga. säsong. Inre tillsyn genomfördes.
Under 2019 ska minst 700 tillsynsbesök genomföras på serveringsställen med serveringstillstånd.	Uppfyllt. Totalt genomfördes 765 tillsynsbesök.	Av de 765 tillsynsbesöken utgjorde 75 besök genom samordnad tillsyn vilket är högre än förväntat och ett resultat av intensifierat samarbete mellan myndigheter i syfte att stävja osund konkurrens och öka tryggheten i Malmö.
100 % av de serveringsställen som beviljas stadigvarande serveringstillstånd ska inom tre månader efter beviljat tillstånd erbjudas ett förebyggande besök/informationsbesök.	Uppfyllt. 100 % av alla serveringsställen med nya tillståndshavare erbjöds ett förebyggande besök.	

Antal tillsynsbesök och inriktning på besöken under 2020

Kommunfullmäktige har satt upp ett mål om att Malmö stad ska verka för att öka tryggheten bland malmöborna och för att brottsligheten ska minska. Tillståndsenheten bidrar till att uppfylla målet dels genom att neka oseriösa näringsidkare tillstånd och dels genom att utöva tillsyn, både ensamt och tillsammans med andra myndigheter. Tillståndsenheten har satt upp interna mål för tillsynsarbetet, vilka framgår av tillståndsenhetens verksamhetsplan för 2020. Till grund för de kvantitativa målen ligger, bland annat, den frekvenslista

som omnämns ovan och av vilken framgår hur många tillsynsbesök vart och ett av serveringsställena i Malmö kommun ska få under innevarande år. Till målen finns aktiviteter kopplade som behöver utföras för att uppnå målen. Samtliga för verksamheten uppsatta mål för 2020 som avser tillsyn av serveringsställen med serveringstillstånd framgår av nedanstående tabell.

Mål	Kommentar
Under 2020 ska minst ett tillsynsbesök genomföras på varje serveringsställe som vid årets start innehar serveringstillstånd.	Vid årets start hade 445 serveringsställen stadigvarande serveringstillstånd. Samtliga 445 serveringsställen ska få minst ett tillsynsbesök under 2020. Därtill finns tre gemensamma serveringstillstånd, vilka också ska besökas.
Under 2020 ska minst 700 tillsynsbesök genomföras på serveringsställen med serveringstillstånd.	Fördelningen av besöken utgår från upprättad frekvenslista 2020. Förutom rutintillsynsbesök, utgörs besöken av uppföljande, samordnad, riktad och påkallad tillsyn. Ett delmål är att öka andelen samordnade besök och att verka för en flexibel tillsyn. Tillståndsenheten ska finnas där behovet är som störst.
100 % av de helt nya tillståndshavarna som beviljas serveringstillstånd ska inom tre månader efter beviljat tillstånd erbjudas ett informationsbesök.	Informationsbesöket är en viktig del av det förebyggande arbetet. Då många tillståndshavare har flera serveringsställen och därmed redan fått ett informationsbesök ska endast helt nya tillståndshavare erbjudas ett informationsbesök.
De tillståndshavare som inte lämplighetsprövats det senaste året ska lämplighetsprövas under 2020.	Om en befintlig tillståndshavare inte gör någon ansökan, är föremål för någon anmärkning och någon betydande förändring av tillståndshavarens verksamhet inte heller sker, prövas inte tillståndshavarens lämplighet särskilt. Polismyndigheten är skyldig att självmant underrätta tillståndsenheten om förhållanden som är av betydelse för tillsynen. Det finns dock alltid en risk att myndigheten inte meddelar tillståndsenheten uppgifter av betydelse för tillståndshavarens lämplighet. Det är därför viktigt att samtliga tillståndshavare på tillståndsenhetens initiativ lämplighetsprövas varje år såväl ekonomiskt som personligt.

Utöver de mål som framgår av ovanstående tabell är en inte oväsentlig del av tillståndsenhetens tillsynsarbete kontrollen över och tillsynen vid arrangemang med tillfälliga serveringstillstånd. Något kvantitativt mål har dock inte satts upp för 2020. Utgångspunkten är att tillståndsenheten ska finnas där behovet är som störst och att tillsynen ska hålla hög kvalitet.

2019 hade tillståndsenheten som mål att öka kunskapen gällande narkotika på krogen för att möjliggöra ett intensifierat tillsynsarbete vad gäller narkotika. Kompetensutvecklingen skedde dels genom utbildning om narkotika och dels genom deltagande vid Polismyndighetens särskilda narkotikatillsyn. I enlighet

med 2019 års planering genomfördes tillsyn i syfte att upptäcka illegal alkohol och en särskild genomgång av de s.k. restaurangrapporterna i syfte att upptäcka oklara försäljningsmetoder/försäljning av illegal alkohol. Antalet samordnade tillsynsbesök översteg förväntat resultat, mycket tack vare Polismyndighetens möjlighet till samverkan. Tillståndsenheten kommer under 2020 att fokusera på en hög flexibilitet i tillsynsarbetet och deltagande vid gemensamma kontroller, både tillsammans med andra förvaltningar och tillsammans med andra myndigheter i olika konstellationer. Tillståndsenhetens övergripande mål är att verka för ett tryggare Malmö och bidra till att minska brottsligheten inom området, vilket ska, utöver i tillståndsprcessen, åstadkommas genom en allt aktivare roll inom ramen för Tryggare Malmö, ett proaktivt arbete för att uppmärksamma andra myndigheter om de brister som finns på området och genom aktivt deltagande i flera olika samverkansgrupper för tillsyn. Tillståndsenheten ska finnas där behovet är som störst. Viss tillsyn måste genomföras spontant, annan tillsyn kräver lång planering. Ett exempel på det senare är s.k. ISAK-tillsyn (införsel av alkohol, samverkan mellan myndigheter om krogen), som genomförs i syfte att kartlägga förekomsten av illegal alkohol på krogen och där Tullverkets medverkan underlättar. ISAK-tillsyn planeras genomföras 2020. Det mellan myndigheter intensifierade tillsynsarbetet i krogbranschen ska kompletteras med ordinarie samordnad tillsyn som genom åren gett önskat resultat. Utmaningen i tillsynsarbetet är fortsatt beroendet av Polismyndighetens resurser och möjlighet till medverkan.

Uppföljning

Tillståndsenheten använder en målstyrningstavla för att följa upp de mål som uppställs dels i verksamhetsplanen och dels i tillsynsplanen. Målen återfinns som mätpunkter på tavlan och årets aktiviteter är kopplade till mätpunkterna. Möte hålls regelbundet för att följa upp mätpunkterna, statistik redovisas och analyseras och eventuella avvikelser uppmärksammas. Arbetssättet bidrar till hög måluppfyllelse. En samlad redogörelse för det gångna årets tillsynsarbete återfinns i den webbaserade s.k. länsrapporten, som följer upp kommunernas alkohol- och tobakstillsyn och årligen redovisas till Folkhälsomyndigheten.

Tillsyn av försäljning av elektroniska cigaretter, tobak och folköl

Allmänt

Den 1 juli 2019 trädde en ny lag i kraft, lagen om tobak och liknande produkter, som innebär att en tillståndsplikt infördes för detalj-, distans- och partihandel med tobak. Tillståndsplikten innebär att försäljning av tobak föregås av en uttömmande lämplighetsprövning av den som vill sälja tobak. Tillståndsenheten fick under hösten 2019 in 355 ansökningar om tillstånd, vilket var fler än beräknat. Totalt har 362 ansökningar inkommit varav 323 stycken avser detaljhandel, 26 stycken distanshandel och 13 stycken partihandel. Tre ansökningar avser tillfälliga försäljningstillstånd. Den yttre tillsynen av försäljningsställen har tidigare varit det centrala fundamentet för att informera, kontrollera och följa upp att försäljningen skett i enlighet med lagen. Sedan den nya lagens ikraftträdande har tillståndsenheten möjlighet att lämplighetspröva samtliga sökande och genomföra ett övergripande inre tillsynsarbete, dvs. kontrollera tillståndshavarnas lämplighet genom kreditupplysning och remissförfarande till Polismyndigheten och förfrågan till Skatteverket. Lagens främsta syfte är att motverka illegal handel med tobak.

Lagen ersatte tobakslagen och lagen om elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare. Precis som gäller enligt alkohollagen prövas sökandebolagen liksom samtliga företrädare för desamma som anses ha ett betydande inflytande i rörelsen. Även för partihandel, som tidigare inte varit anmälningspliktigt, infördes en tillståndsplikt. Ett beviljande av partihandelstillstånd ska föregås av ett remissförfarande till Polismyndigheten och till Tullverket. Någon tillståndsplikt för försäljning av elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare infördes inte, anmälningsplikten kvarstår och tillsynsarbetet vad gäller produkterna fortlöper enligt tidigare rutiner. Inga förändringar har heller skett avseende försäljning av folköl, reglerad i alkohollagen.

Barnkonsekvensanalys

En av grunderna i den svenska tobakspolitiken är att barn och ungdomar inte ska utsättas för hälsorisker som är förknippade med tobaksbruk. Barn och unga ska skyddas från exponering av tobak. Kontroll över försäljningen av tobak och liknande produkter och ett effektivt utfört tillsynsarbete av kommunen tar, förutom att skydda folkhälsan, tillvara barns och ungas rättigheter med hänsyn taget till vad som är bäst för barnen. En effektiv tillsyn förhindrar försäljning av tobak till barn och unga.

Tillsyn

Tillståndsenheten har ansvaret för tillsynen över försäljningen av tobak, elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare och folköl i Malmö. Sedan den 1 juli ansvarar tillståndsenheten även för tillståndsgivning för försäljning av tobak. Tillsyn sker förutom på rutinbasis även samordnat tillsammans med Polismyndigheten, Skatteverket och Tullverket samt i förekommande fall även andra myndigheter. Hösten 2019 har ett utökat antal samordnade tillsynsbesök genomförts, bland annat till följd av Polismyndighetens ökade resurser. Tillståndsenheten arbetar sedan tidigare på tobakssidan mycket aktivt inom ramen för kommunens satsning Tryggare Malmö. Inom ramen för satsningen har samordnad tillsyn genomförts tillsammans med miljöförvaltningen, Polismyndigheten, Skatteverket och flera andra myndigheter. Tillståndsenheten kommer aktivt att delta även under 2020. På grund av den anhopning av ansökningar om försäljningstillstånd som inkommit till kommunen kommer den samordnade tillsynen och tillståndsprövningen prioriteras framför ren rutintillsyn. Tillståndsenheten kommer inte att ha möjlighet att genomföra några kontrollköp under 2020 eftersom de är tidskrävande och inte får leda till administrativa åtgärder. Genom tillståndsenhetens noggranna tillståndsprövningar förväntas kommunen bli av med oseriösa näringsidkare och butiker i vilka brottslig verksamhet pågår och har pågått under en längre tid trots tidigare beslut om förbud förenade med viten och försäljningsförbud. Som en extra kontroll i utredningsförfarandet kommer samtliga butiker som söker tillstånd och i vilka försäljning pågår att få ett utredningsbesök som kan likställas vid tillsyn.

Antalet anmälda försäljningsställen för tobak var vid den nya lagens ikraftträdande 373 stycken. Antalet anmälda försäljningsställen för elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare uppgår till 62 försäljningsställen och antalet försäljningsställen för folköl uppgår till 195 (servering och försäljning). Tobaksförsäljning på serveringsställen med serveringstillstånd sker oftast via automat som ställs ut av externa företag. Tillsynen av denna försäljning sker

inom ramen för den ordinarie restaurangtillsynen och målet är fortsatt att samtliga dessa försäljningsställen ska få ett tillsynsbesök. Flera restauranger har upphört med tobaksförsäljning till följd av det utökade rökförbud som trädde i kraft den 1 juli. Tillsynen över rökfria miljöer utövas av miljöförvaltningen.

Resultat tillsyn tobak och folköl 2019

Mål enligt tillsynsplan 2019	Måluppfyllelse	Kommentar
Under 2019 ska tillsynsbesök genomföras på minst 47 procent av de registrerade försäljningsställena för folköl och tobak.	Godkänd måluppfyllelse. Totalt genomfördes tillsyn på 155 försäljningsställe, vilket då utgjorde 37 procent av försäljningsställena. Totalt genomfördes 170 tillsynsbesök (vissa fick fler än ett besök på förekommen anledning).	Anledningen till att tillståndsenheten inte uppnådde tillsynsmålet för 2019 var det mycket höga antal ansökningar om försäljningstillstånd för tobak som inkom till myndigheten 2019. Antalet var högre än beräknat, 70 procent av de befintliga anmälda försäljningsställena förväntades inkomma med ansökan, 84 procent inkom med ansökan.
Minst 30 tillsynsbesök gällande försäljningsställen som säljer folköl och tobak ska genomföras som samordnad tillsyn under 2019.	Uppfyllt. 34 samordnade tillsynsbesök genomfördes under 2019.	De samordnade tillsynsbesöken genomfördes tillsammans med Polismyndigheten, Räddningstjänsten Syd, Skatteverket, Tullverket och miljöförvaltningen. Målet kunde uppfyllas tack vare ett väl etablerat och fungerande samarbete med Polismyndigheten tillsammans med Polismyndighetens extra satsningar hösten 2019. Även samverkan inom ramen för Tryggare Malmö bidrog till måluppfyllelsen.

Minst 50 kontrollköp ska genomföras för att kontrollera att den som lämnar ut folköl och tobak förvissas sig om att kontrollköparen fyllt 18 år.	Uppfyllt. 54 kontrollköp genomfördes under 2019.	Förnyade kontrollköp genomfördes främst i de butiker som 2018 sålde tobak utan att kontrollera legitimation. Nyrekrytering av kontrollköpare möjliggjorde måluppfyllelse.
--	--	---

Tillsyn med fokus på illegal tobak

Inom ramen för satsningen Tryggare Malmö har det mellan flera myndigheter gemensamma tillsynsarbetet intensifierats. Även Polismyndighetens ökade resurser under hösten 2019 och våren 2020 har möjliggjort fler samordnade tillsynsbesök. Polismyndigheten har genomfört tillsyn enligt lagen om tobak och liknande produkter utan tillståndsenhetens medverkan för att kunna delge tillståndsenheten information om brister som kan leda till avslag vid prövningen av tillståndsansökan. Utöver den tillsyn som genomförts gemensamt mellan myndigheter har tillståndsenheten i viss mån ensamt genomsökt butiker i syfte att finna oriktigt märkt tobak (i de flesta fall med utländsk varningstext, s.k. smuggeltobak). Det är dock, av säkerhetsskäl, avseende flertalet butiker, inte lämpligt att utan Polismyndigheten genomföra denna typ av tillsyn. Tillståndsenheten är på så vis mycket beroende av Polismyndigheten. Huvudsyftet med den nya regleringen och tillståndspliktens införande är att motverka handeln med illegal tobak. Fem ansökningar gällande försäljning av tobak har hittills avslagits på grund av uppmärksammas försäljning av illegal tobak i butiken. I samband med ikraftträdandet av lagen togs möjligheten för kommunen att omhänderta tobak bort. 2019 fattades totalt sex beslut om förbud förenade med vite till följd av uppmärksammas försäljning av illegal tobak. Ett ytterligare beslut fattades som avsåg förbud med vite enligt då gällande lag om elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare.

Kontrollköp

Under 2019 har två kontrollköpare, en man och en kvinna, båda 18 år, varit anställda för att genomföra kontrollköp. Totalt genomfördes 54 kontrollköp i butiker i Malmö. I 31 % av fallen såldes tobak utan legitimationskontroll. Siffran är något lägre än föregående års siffra 35 %, vilket troligtvis är ett resultat av tidigare genomförda kontrollköp. Det kan därmed konstateras att kontrollbesöken haft avsedd effekt, dvs. att fler försäljare än tidigare kontrollerade legitimation.

Antal tillsynsbesök och inriktning på besöken under 2020

Kommunfullmäktige har satt upp ett mål om att Malmö stad ska verka för att öka tryggheten bland malmöborna och för att brottsligheten ska minska. Tillståndsenheten bidrar till att uppfylla målet dels genom att neka oseriösa näringsidkare tillstånd och dels genom att utöva tillsyn, både ensamt och

tillsammans med andra myndigheter. Tillståndsenheten har satt upp interna mål, vilka framgår av tillståndsenhetens verksamhetsplan för 2020. Samtliga för verksamheten antagna mål för 2020 avseende tillsyn av tobak, folköl och elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare framgår av tabellen nedan.

Mål	Kommentar
Under 2020 ska antalet tillsynsbesök för folköl, tobak och elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare uppgå till 170 stycken.	Att antalet satts något lägre för 2020 än föregående år beror i allt väsentligt på ikraftträdandet av lagen om tobak och liknande produkter den 1 juli 2019 och den anhopning av ansökningar om stadigvarande försäljningstillstånd som under året ska behandlas.
Under 2020 ska 30 besök i lokaler som tillhandahåller tobak, elektroniska cigaretter och/eller folköl ske genom samordnad tillsyn.	Att målet inte satts högre beror i allt väsentligt på ikraftträdandet av lagen om tobak och liknande produkter den 1 juli 2019 och det faktum att tillståndsenheten i arbetet är mycket beroende av Polismyndighetens resurser.

Uppföljning

Tillståndsenheten använder en målstyrningstavla för att följa upp de mål som anges i tillsynsplanen. Målen återfinns som mätpunkter på tavlan och verksamhetens aktiviteter är kopplade till mätpunkterna. Möte hålls regelbundet då mätpunkter och statistik redovisas och analyseras och eventuella avvikelser uppmärksammas. Arbetssättet bidrar till hög måluppfyllelse. En samlad redogörelse för det gångna årets tillsynsarbete återfinns i den webbaserade s.k. länsrapporten, som följer upp kommunernas alkohol- och tobakstillsyn och årligen redovisas till Folkhälsomyndigheten.